

HANDELSHØYSKOLEN I TRONDHEIM

STUDIEPLAN

FOR

BACHELOR I REGNSKAP OG REVISJON 2016-2019

Studieplanen er forankret i "Forskrift om rammeplan for bachelor i regnskap og revisjon" fastsatt av Kunnskapsdepartementet 27. juni 2012, samt nasjonale retningslinjer vedtatt av Nasjonalt råd for økonomisk-administrativ utdanning (NRØA), og revidert i tråd med "Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring" fastsatt av Kunnskapsdepartementet 15. desember 2011.

Godkjent av fakultetsstyret ved Handelshøyskolen i Trondheim 11. desember 2015.

INNLEDNING

Denne fagplanen dekker kravene i *Forskrift om rammeplan for bachelor i regnskap og revisjon* (2012-06-27, nr.687), og nasjonale retningslinjer fastsatt av NRØA.

Treårig revisorutdanning som fører fram til tittelen *Bachelor i regnskap og revisjon* (BRR) er en yrkesorientert utdanning innenfor økonomi og regnskap. BRR oppfyller utdanningskravet i revisorloven § 3-2 for godkjenning til registrert revisor. BRR oppfyller også utdanningskravet i regnskapsførerforskriften § 1-1 for godkjenning som autorisert regnskapsfører.

Målet med BRR er å utdanne brukerorienterte og reflekterte yrkesutøvere som er kvalifiserte for å ivareta regnskaps- og revisjonsfaglige arbeidsoppgaver i privat næringsliv, organisasjoner og offentlig sektor. BRR skal i tillegg være et solid fundament for videre profesjonsstudier innen regnskap og revisjon, så vel som videre studier innen andre økonomiske fagområder. Studiet skal kvalifisere studentene for opptak til Handelshøyskolen i Trondheims to-årige masterstudium i økonomi og administrasjon (siviløkonom), og andre masterstudier.

Studiet gir innenfor rammene for en utdanning på bachelor-nivå en fordypning i finansregnskap og finansiell revisjon. Den samlede kombinasjon av emner i studiet gir generell kompetanse som utgjør et grunnlag for praksis og videre tilegnelse av kompetanse innen revisjon i vid forstand, herunder innen etterlevelsesrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll i offentlig sektor.

Informasjon om kravene til søknad om godkjenning som registrert revisor eller autorisert regnskapsfører finnes på <http://www.finanstilsynet.no>.

MÅLGRUPPE

Kandidater med generell studiekompetanse fra videregående skole. Det anbefales at studentene har et godt grunnlag i matematikk (S1+S2 eller tilsvarende). Ved Handelshøyskolen i Trondheim tas studenter opp via Samordna opptak. Første studieår er felles med bachelor i økonomi og administrasjon.

Videre har Handelshøyskolen i Trondheim lokalt suppleringsopptak til 3. studieår for studenter som fra før av har et tilstrekkelig omfang av studiepoeng innen økonomisk-administrative fag.

OPPTAKSKRAV OG RANGERING

Generell studiekompetanse fra videregående skole. Opptakskravene er fastsatt i [Forskrift om opptak til høyere utdanning](#). Studenter som ønsker opptak på grunnlag av generell studiekompetanse fra videregående skole må søke via www.samordnaopptak.no.

STUDIEPROGRAMMETS NIVÅ, VARIGHET OG OMFANG

BRR er en treårig utdanning i 1. syklus i høyere utdanning på heltid, som utgjør 180 studiepoeng.

For å søke godkjenning hos Finanstilsynet (www.finanstilsynet.no) som registrert revisor, kreves i tillegg til øvrige vilkår, karakteren C eller bedre i alle fordypningsemner med avsluttende revisoreksamen.

FORVENTET LÆRINGSUTBYTTE

En kandidat med oppnådd 3-årig bachelorgrad i regnskap og revisjon skal ha følgende samlede læringsutbytte definert i form av kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap

Kandidaten har bred kunnskap i bedriftsøkonomisk analyse.

Kandidaten har bred kunnskap om sentrale temaer, teorier, problemstillinger, prosesser, verktøy og metoder innen regnskap og revisjon.

Kandidaten har grunnleggende kunnskaper i metodefag, administrasjonsfag og samfunnsøkonomiske fag.

Kandidaten har kunnskap om fagets egenart og historie, samt fagets, revisors og regnskapsførers rolle i samfunnet. Kandidaten har kjennskap til ulike revisjonsbehov og revisjonsordninger i privat og offentlig sektor.

Kandidaten kjenner til forsknings- og utviklingsarbeid innenfor eget fagfelt, samt relevante metoder og arbeidsmåter innenfor fagene.

Kandidaten kan oppdatere sin kunnskap innenfor fagfeltet, både gjennom informasjonsinnhenting og kontakt med fagmiljøer og praksis.

Ferdigheter

Innen praktiske og teoretiske problemstillinger i finansiell revisjon, regnskap, skatte- og avgiftsrett og rettslære kan kandidaten

- anvende analysemetoder,
- anvende relevante resultater fra forsknings- og utviklingsarbeid
- anvende annen relevant kunnskap, og
- begrunne sine valg

Kandidaten behersker sentrale og aktuelle metoder, teknikker og uttrykksformer i regnskap og revisjon.

Kandidaten kan på revisjons- og regnskapsoppdrag identifisere, planlegge og gjennomføre prosjekter og arbeidsoppgaver både selvstendig og i team.

Kandidaten kan finne, vurdere, bruke og henviser til informasjon og fagstoff og framstille dette slik at det belyser en problemstilling.

Kandidaten kan bidra til å synliggjøre ulike regelverks betydning og konsekvenser gjennom revisjonsberetning og annen rapportering.

Generell kompetanse

Kandidaten har innsikt i miljømessige, samfunnsmessige og økonomiske konsekvenser av tjenester og løsninger innenfor sitt fagområde og kan sette disse i et samfunnsnyttig, etisk og bærekraftig perspektiv.

Kandidaten kan formidle relevant faglig kunnskap til ulike målgrupper både skriftlig og muntlig.

Kandidaten kan reflektere over egen faglig utøvelse, også i team og i en tverrfaglig sammenheng, og kan tilpasse denne til den aktuelle arbeidssituasjon.

Kandidaten kan bidra til utvikling av god praksis gjennom å delta i faglige diskusjoner innenfor fagområdet og dele sine kunnskaper og erfaringer med andre.

Kandidaten kjenner til hvordan faget bedriftsøkonomi kan støtte oppunder nytenkning, innovasjon og entreprenørskap.

OPPBYGNING OG SAMMENSETNING

Bachelor i regnskap og revisjon (BRR) er en treårig heltidsutdanning i 1. syklus i høyere utdanning, som utgjør 180 studiepoeng med følgende sammensetning ved Handelshøyskolen i Trondheim:

Felles med bachelor i økonomi og administrasjon:

30 studiepoeng i bedriftsøkonomisk analyse:

25 studiepoeng i administrasjonsfag

15 studiepoeng i samfunnsøkonomi

22,5 studiepoeng metodefag

Fordypningsemner:

35 studiepoeng, videregående regnskapsfaglige emner og verdsettelse

- BBOA2035 Regnskap og budsjett i offentlig sektor
- BØA2033 Årsregnskap
- BBOA3041 Årsregnskap II
- BBOA3050 Verdsettelse
- BBOA3002 Virksomhets- og regnskapsorganisering (av emnets 7,5 sp utgjør 5 sp fordypningsemner og 2,5 sp administrasjonsfag innenfor NRØA-kjernen på 90 sp)

Fordypningsemner med avsluttende revisoreksamen:

52,5 studiepoeng i emner med avsluttende revisoreksamen:

- BBRR3015 15 studiepoeng Revisjon
- BBRR3025 15 studiepoeng Årsregnskap BRR (herunder IFRS)
- JUR2001 7,5 studiepoeng Rettslære
- Avsluttende revisoreksamen i skatte- og avgiftsrett består av emnene BBOA2010 og BBOA 2020 (15 studiepoeng)

STUDIEMODELLER

[Bachelor i Regnskap og Revisjon \(BRR\)](#)

PRAKSIS

Det er ingen krav til praksis forut for eller under gjennomføring av studiet. Informasjon om krav til praksis for å oppnå godkjenning som registrert revisor eller autorisert regnskapsfører finnes på www.finanstilsynet.no.

LÆRINGSFORMER

Arbeids-, lærings- og vurderingsformer vil variere mellom de ulike emnene. Disse er derfor nærmere angitt i emnebeskrivelsene. Det benyttes felles IKT-plattform for formidling av informasjon, til innlevering av og tilbakemelding på skriftlige arbeider, og til distribusjon av læremateriell. I tillegg benyttes IKT-plattformen til kommunikasjon og læring mellom studenter og faglærer, og mellom studenter.

Endring i eksamensplanen kan forekomme i henhold til Forskrift om studier ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

INNPASSING

Studenter som har tatt emner ved andre institusjoner som tilsvarende emner på studiet, kan søke om innpassning av emner, jf universitetsloven § 3-5.

KRAV OM SKIKKETHET OG AUTORISASJON

For krav som gjelder godkjenninger/autorisasjoner vises det til revisorloven og revisorforskriften, regnskapsførerloven og regnskapsførerforskriften, samt informasjon på www.finanstilsynet.no.

TEKNISKE OG ANDRE FORUTSETNINGER

Det forutsettes at studentene har tilgang til pc og internett. Det vises for øvrig til krav angitt i de enkelte emnebeskrivelser.

SENSORORDNING

Intern sensor for alle emner. Ekstern sensor for utvalgte emner iht. Forskrift om studier ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

INTERNASJONALISERING

Deler av undervisningen og pensum kan være på engelsk.

Studentene kan gjennomføre enkelte emner ved utenlandske læresteder med tilsvarende studieprogrammer. Dette gjelder likevel ikke avsluttende revisoreksamener i rettslære (7,5 sp) og skatterett (totalt 15 sp). Per i dag gir Handelshøyskolen i Trondheim heller ikke fritak for avsluttende revisoreksamen i årsregnskap eller avsluttende revisoreksamen i revisjon. Plan for gjennomføring må godkjennes på forhånd.

KVALIFIKASJON/VITNEMÅL

Studieprogrammet tildeler graden *Bachelor i regnskap og revisjon*

Engelsk tittel: *Bachelor in Accounting and Auditing*

OVERGANGSORDNINGER

Studenter som er opptatt på studiet i regnskap og revisjon kan søke om overgang til det Bachelorstudiet i økonomi og administrasjon. Det kreves bestått 60 sp før man kan søke overgang. Søknad sendes til administrasjonen ved handelshøyskolen.

BACHELOR I REGNSKAP OG REVISJON (BRR)

STUDIEPOENGBELASTNING

Emne	Avsl. Eks.	SP	2016 Høst	2017 Vår	2017 Høst	2018 Vår	2018 Høst	2019 Vår
BØA1100 Bedriftsøkonomi med regnskap		7,5	7,5					
ORG1100 Organisasjon og ledelse		7,5	7,5					
MET1001 Matematikk	2016-12-13	7,5	7,5					
MRK1001 Markedsføring - grunnkurs		7,5	7,5					
BØA1200 Finansregnskap med analyse		7,5		7,5				
ORG2002 Foretaksstrategi		7,5		7,5				
SMØ1001 Mikroøkonomi		7,5		7,5				
MET1002 Statistikk - grunnkurs	2017-05-29	7,5		7,5				
BØA2100 Driftsregnskap med budsjettering		7,5			7,5			
SMØ2001 Makroøkonomi		7,5			7,5			
BØA2033 Årsregnskap		7,5			7,5			
BBOA2010 Innføring i skatterett		7,5			7,5			
BBOA2020 Videregående skatte- og avgiftsrett		7,5				7,5		
BØA2200 Finansiering og investering		7,5				7,5		
JUR2001 Rettslære		7,5				7,5		
BBOA2035 Regnskap og budsjett i offentlig sektor		7,5				7,5		
MET3001 Samfunnsvitenskapelig metode		7,5					7,5	
BBOA3002 Virksomhets- og regnskapsorganisering		7,5					7,5	
BBOA3050 Verdsettelse		7,5					7,5	
BBOA3041 Årsregnskap II		7,5					7,5	
BBRR3015 Revisjon		15						15
BBRR3025 Årsregnskap BRR		15						15
Sum		180	30	30	30	30	30	30

BØA1100 BEDRIFTSØKONOMI MED REGNSKAP

Emnenavn (en)	Managerial Economics and Accounting
Emnenavn (nn)	Bedriftsøkonomi med rekneskap
Omfang	7,5 Studiepoeng

Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	HHIT BØA
Emneansvarlig	Terje Berg

Forkunnskapskrav Studierettskrav (se Supplerende opplysninger)

Anbefalte forkunnskaper

Emneinnhold

Bedriftsøkonomidelen

- Innledning til bedriftsøkonomi, økonomisk styring og det økonomiske modellbegrepet
- Kostnader og bedriftens kostnadsstruktur
- Prisbeslutninger
- Bedriftsøkonomiske beslutningsproblemer
- Kostnads-, resultat- og volumanalyse
- Flaskehalsberegninger
- Kostnadsfordeling
- Kalkulasjon
- Innføring i driftsregnskap
- Introduksjon til investeringsanalyse

Regnskapsdelen

- Formålet og bruk av regnskap
- Det dobbelte bokholderis prinsipp
- Periodisering av inntekter og kostnader
- Grunnleggende bokføring
- Avslutning av regnskapet

Forventet læringsutbytte

Kunnskaper

I bedriftsøkonomidelen skal studenten ha

- kunnskap om det økonomiske modellbegrepet
- kunnskap om kostnads- og inntektsteori
- kunnskap om kalkulasjon og driftsregnskap
- kunnskap om optimalisering under restriksjoner
- kunnskap om bedriftsøkonomiske beslutningsproblemer
- kunnskap om grunnleggende investeringsanalyse

I regnskapsdelen skal studenten ha

- kunnskap om formål og brukere av regnskap
- kunnskap om det dobbelte bokholderis prinsipp
- kunnskap om periodisering av inntekter og kostnader
- kunnskap om grunnleggende bokføring
- kunnskap om avslutning av enkelt finansregnskap i enkeltpersonforetak

Ferdigheter

I bedriftsøkonomidelen kan studenten

- gjennomføre bedriftsøkonomiske analyser basert på det innlærte modellapparatet vist til ovenfor
- ? sette opp forskjellige typer kalkyler

I regnskapsdelen kan studenten

- ? bokføre vanlige økonomiske transaksjoner
- ? avslutte et enkelt finansregnskap for et enkeltpersonforetak, inndelt i resultatregnskap og en balanse ved periodens slutt

Generell kompetanse

Studenten

- er i stand til å anvende grunnleggende kunnskaper i bedriftsøkonomisk teori og metode, samt ha innsikt i og trening i bruk av sentrale bedriftsøkonomiske modeller og analysemetoder
- er i stand til å bokføre og avslutte et finansregnskap i et eneeierforetak, samt anvende data til enkelt analyse

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Forelesninger, gruppeoppgaver.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Emnebeskrivelse for studieåret 2016-2017. Emnet er kun tilgjengelig for studenter som har studierett på studieprogrammene Bachelor i økonomi og administrasjon ved Handelshøyskolen i Trondheim, og Bachelor i regnskap og revisjon ved Handelshøyskolen i Trondheim. Emnet er også tilgjengelig for studenter med studierett på studieprogrammet Bachelor i samfunnsøkonomi ved Institutt for samfunnsøkonomi, som del av 60 sp emnesamling innen bedriftsøkonomi. Denne emnesamlingen er adgangsbegrenset. Opptak til emnesamlingen søkes via Studentweb.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	I løpet av semesteret gjennomføres det en individuell midtsemesterprøve (multiple choice) som må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen. Tidspunkt kunngjøres ved semesterstart.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		4 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:						

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Tillatte hjelpemidler:	Kalkulator, Type B Norges lover eller særtrykk av lover (kun lovttekst)					
NY / UTSATT EKSAMEN	I henhold til gjeldende reglement ved NTNU.					

LÆREMIDLER

Pensum oppgis ved semesterstart.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.	

ORG1100 ORGANISASJON OG LEDELSE

Emnenavn (en)	Organizational Theory and Management
Emnenavn (nn)	Organisasjon og leiing
Omfang	7,5 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	HHiT BØA
Emneansvarlig	Synnøve Hitland Timeforelesere
Forkunnskapskrav	Studierettskrav (se Supplerende opplysninger)
Anbefalte forkunnskaper	
Emneinnhold	
Forventet læringsutbytte	Kunnskaper Studenten -skal ha fordype seg i teorier om organisasjon og ledelse

- skal ha oversikt over fagets grunnleggende begrepsapparat
- skal ha kjennskap til sentrale modeller og teorier

Ferdigheter

Studenten

- skal kunne arbeide selvstendig med teoretisk og praktisk problemløsning
- skal kunne foreta analyse og drøfting av aktuelle problemstillinger i organisasjoner
- skal kunne bidra med forståelse med utgangspunkt i teori i konkrete utfordringer i organisasjoner

Generell kompetanse

Studenten

- skal kunne analysere organisasjoner på en reflektert og selvstendig måte
- skal ha evne til å forholde seg til organisasjonslitteratur på en selvstendig måte
- skal kunne kommunisere omkring problemstillinger i organisasjoner med ledere og medarbeidere

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Forelesninger, gruppearbeid, oppgaveløsning og plenumsdiskusjoner

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Emnebeskrivelsen gjelder studieåret 2016-2017. Emnet er kun tilgjengelig for studenter som har studierett på studieprogrammene Bachelor i økonomi og administrasjon ved Handelshøyskolen i Trondheim, og Bachelor i regnskap og revisjon ved Handelshøyskolen i Trondheim. Emnet er også tilgjengelig for studenter med studierett på studieprogrammet Bachelor i samfunnsøkonomi ved Institutt for samfunnsøkonomi, som del av 60 sp emnesamling innen bedriftsøkonomi. Denne emnesamlingen er adgangsbegrenset. Opptak til emnesamlingen søkes via Studentweb.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Ingen obligatoriske arbeidskrav i dette emnet

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		4 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:						
Tillatte hjelpemidler:	Ingen					
NY / UTSATT EKSAMEN	I henhold til gjeldende reglement ved NTNU.					

LÆREMIDLER

Jacobsen, Dag Ingvar og Thorsvik, Jan (2013) Hvordan organisasjoner fungerer. 3.utg. Bergen, Fagbokforlaget. Artikler som gjøres tilgjengelig ved semesterstart Oppgaver som blir gitt underveis i semesteret er å regne som pensum

Anbefalt støttelitteratur:

Busch, Tor og Vanebo, J.O. (2003) Organisasjon og ledelse : et integrert perspektiv, 5. utg. Oslo, Universitetsforlaget.

Fivelsdal, E., Bakka, J.F. og Nordhaug, O. (2004) Organisasjon og ledelse : struktur, prosesser, læring og kultur. 4.utg. Oslo, Cappelen akademisk forlag.

Jacobsen, Dag Ingvar (2007) Arbeidsbok og casesamling til Hvordan organisasjoner fungerer. Bergen, Fagbokforlaget.

Morgan, Gareth (1998) Organisasjonsbilder : innføring i organisasjonsteori. Ny utg. Oslo, Universitetsforlaget.

I henhold til gjeldende reglement ved NTNU.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne

Studiepoeng

Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.

MET1001 MATEMATIKK

Emnenavn (en)	Mathematics
Emnenavn (nn)	Matematikk
Omfang	7,5 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	HHiT BØA
Emneansvarlig	Jan Tore Solstad

Forkunnskapskrav Studierettskrav (se Supplerende opplysninger)

Anbefalte forkunnskaper

Emneinnhold

Likninger
Funksjoner av en variabel
Derivasjon og anvendelser av derivasjon. Maksimums- og minimumsproblemer
Implisitt derivasjon og elastisiteter
Eksponensial og logaritmefunksjonen
Følger, rekker og finansmatematikk
Integrasjon
Funksjoner av flere variable
Partielle deriverte. Maksimums- og minimumsproblemer for funksjoner med flere variable
Lagranges metode.

Forventet læringsutbytte

Kunnskaper
Studenten

- kjenner og forstår grunnleggende matematiske begreper
- kjenner og forstår matematisk funksjonsanalyse
- kjenner og forstår matematisk modellering

Ferdigheter
Studenten

- behersker et bredt spekter av algebraiske operasjoner
- kan utføre analyser av forskjellige typer matematiske funksjoner
- kan anvende matematikk og matematiske modeller i drøfting av økonomiske problemstillinger

Generell kompetanse
Studenten

- har en oppøvd evne til logisk tenkning
- har et reflektert forhold til matematikkens muligheter og begrensninger som verktøy for økonomifag

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Arbeidsformer og læringsaktiviteter
Forelesninger og gruppearbeid. Det holdes også et lite forkurs samt ukentlige suppleringsforelesninger. Her vektlegges eksempelgjennomgang og oppgavetrening, samt repetisjon av mer elementær matematikk som ikke dekkes i de ordinære forelesningene. Dette er et tilbud til dem som føler at de har mangelfulle forkunnskaper i matematikk.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Emnebeskrivelsen gjelder studieåret 2016/17. Emnet er kun tilgjengelig for studenter som har studierett på studieprogrammene Bachelor i økonomi og administrasjon, og Bachelor i regnskap og revisjon ved Handelshøyskolen i Trondheim, og Bachelor i IT støttet bedriftsutvikling ved NTNU.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Ingen obligatoriske arbeidskrav i dette emnet

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell	Tirsdag, desember 13, 2016	4 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:						
Tillatte hjelpemidler:	Kalkulator type B					
NY / UTSATT EKSAMEN	I henhold til gjeldende reglement ved NTNU.					

LÆREMIDLER

Pensumlitteratur: Dovland, O. G. og P. Pettersen 2015. Matematikk for økonomistudenter, 2. utg. Bergen: Fagbokforlaget. Med forbehold om endringer.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.	

MRK1001 MARKEDSFØRING - GRUNNKURS

Emnenavn (en)	Marketing - Basic Course
Emnenavn (nn)	Marknadsføring - grunnkurs
Omfang	7,5 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	HHIT BØA
Emneansvarlig	Arve Pettersen
Forkunnskapskrav	Studierettskrav (se Supplerende opplysninger)

Anbefalte forkunnskaper

Emneinnhold

Kurset tar sikte på å tilføre studentene sentrale basiskunnskaper gjennom en bred presentasjon av markedsføring som fagområde, utvikle studentenes forståelse for de tema som presenteres og å utvikle studentenes evne til å anvende kunnskapene på realistiske markedsføringssituasjoner. Det vil også bli lagt vekt på å utvikle en markedsorientert holdning hos studentene. Realisering av disse målene betyr at studentene ved kurssets slutt skal kunne gjengi og forklare teorien samt løse praktiske markedsføringsproblemer.

Emnets temaer

Kurset er vinklet ut fra et planleggingsperspektiv og målet er å vise hvordan vi kan gå frem når vi skal planlegge en virksomhets markedsføringsaktiviteter og utvikle en strategisk markedsplan for en bedrift:

Interne og eksterne analyser – fra informasjon til handling

Utvikling av bedriftens målbilde; visjon, forretningsside, kjerneverdier og styringsmål

Markedsorientert lederskap

Bedriftens profil

Bedriftens produktstrategi

Bedriftens distribusjonsstrategi – veien fram til forbrukeren

Bedriftens prisstrategi

Bedriftens salgs- og kommunikasjonsstrategi

Bedriftens relasjonsstrategi

Økonomiske konsekvenser av markedsføringsbeslutninger.

Forventet læringsutbytte

Kunnskaper

Studenten skal tilegne seg den kunnskap som er nødvendig for å kunne utarbeide en markedsføringsplan etter følgende kriterier;

- Forstå hva markedsføring og markedsorientering innebærer.
- Forstå innholdet i en markedsplan
- Forstå prinsippene for analyse av markeder.
- Forstå prinsippene bak utvikling av en markedsstrategi med spesielt fokus på distribusjon-, pris-, kommunikasjon-, produkt- og merkevarestrategi.
- Forstå hva som påvirker markedsføringens effektivitet og lønnsomhet.

Ferdigheter

Studenten skal kunne utarbeide en markedsføringsplan som angir de markedsutfordringer virksomheter står ovenfor. Herunder ligger det å anbefale tiltak som gjør at virksomheten når de målsettinger man har i et marked.

Generell kompetanse

Kjernen i markedsføringsfaget er markedsplanen. Markeder er i kontinuerlig endring og det kreves kontinuerlig analyse av markedssituasjonen for å kunne utvikle en effektiv markedsføringsstrategi. Studenten skal tilegne seg tilstrekkelig innsikt i markedsføringsfaget til å kunne utarbeide en markedsføringsplan og utvikle forståelse for kompleksiteten i denne type planlegging.

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Forelesninger, diskusjoner og case

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Beskrivelsen gjelder studieåret 2016/2017 Emnet er kun tilgjengelig for studenter som har studierett på studieprogrammene Bachelor i økonomi og administrasjon ved Handelshøyskolen i Trondheim, og Bachelor i regnskap og revisjon ved Handelshøyskolen i Trondheim. Emnet er også tilgjengelig for studenter med studierett på studieprogrammet Bachelor i samfunnsøkonomi ved Institutt for samfunnsøkonomi, som del av 60 sp emnesamling innen bedriftsøkonomi. Denne emnesamlingen er adgangsbegrenset. Opptak til emnesamlingen søkes via Studentweb.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Ingen obligatoriske arbeidskrav i dette emnet

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		4 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:						
Tillatte hjelpemidler:	Ingen					
NY / UTSATT EKSAMEN	I henhold til gjeldende reglement ved NTNU.					

LÆREMIDLER

Framnes, R., Pettersen, A. og Thjømøe, H.M. (2010) Markedsføringsledelse. 8. utg. Oslo, Universitetsforlaget, Eventuelt nyere utgave. Forelesningsnotater lagt ut på fagets side og casehefte.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.	

BØA1200 FINANSREGNSKAP MED ANALYSE

Emnenavn (en)	Financial Accounting with Financial Statement
Emnenavn (nn)	Finansrekneskap med analyse
Omfang	7,5 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	HHIT BØA
Emneansvarlig	Per Ståle Knardal

Forkunnskapskrav	Studierettskrav (se Supplerende opplysninger)
Anbefalte forkunnskaper	
Emneinnhold	<p>Emnet gir kunnskap om finansregnskapets innhold, regnskapsprinsipper og vurderingsregler. Formålet med kurset er å gi studenten en grunnleggende innsikt i finansregnskapets oppbygging og rammebetingelser, herunder vurdering, rapportering og analyse av økonomisk informasjon.</p> <p>Emnets temaer</p> <p>Formål og brukere av finansregnskap</p> <p>Presentasjon av resultatregnskap og balanse</p> <p>Vurdering av sentrale regnskapsposter</p> <p>Avslutning av regnskapet</p> <p>Resultatdisponering i aksjeselskap</p> <p>Regnskapsføring av skatt</p> <p>Kontantstrømoppstilling</p> <p>Regnskapsanalyse</p>
Forventet læringsutbytte	<p>Kunnskaper</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om regnskapet som informasjonskilde • har kjennskap til finansregnskapets oppbygging og rammebetingelser • har kjennskap til grunnleggende regnskapsprinsipper i regnskapsloven • har kjennskap til sentrale måleproblemer i et finansregnskap <p>Ferdigheter</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan avslutte et enkelt årsregnskap for et aksjeselskap i samsvar med regnskapslovens regler • kan beregne maksimal avsetning til aksjeutbytte i aksjeselskap • kan utarbeide kontantstrømoppstilling • kan beregne de meste sentrale nøkkeltall og vurdere en bedrifts økonomiske stilling i forbindelse med en regnskapsanalyse <p>Generell kompetanse</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har reflektert over forholdet mellom finansregnskapet og skatteregnskapet
Arbeidsformer og læringsaktiviteter	Forelesninger, gruppeøvinger, gjennomgang av oppgaver.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Emnebeskrivelse for studieåret 2016-17. Emnet er kun tilgjengelig for studenter som har studierett på studieprogrammene Bachelor i økonomi og administrasjon ved Handelshøyskolen i Trondheim, og Bachelor i regnskap og revisjon ved Handelshøyskolen i Trondheim. Emnet er også tilgjengelig for studenter med studierett på studieprogrammet Bachelor i samfunnsøkonomi ved Institutt for samfunnsøkonomi, som del av 60 sp emnesamling innen bedriftsøkonomi. Denne emnesamlingen er adgangsbegrenset. Opptak til emnesamlingen søkes via Studentweb.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	I løpet av semesteret gjennomføres det en individuell midtsemesterprøve (multiple choice) som må godkjennes for å få gå opp til avsluttende eksamen. Tidspunkt kunngjøres ved semesterstart.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		4 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Hjelpemidler: Kalkulator Type B, Norges lover eller særtrykk av lover (kun lovtekst)					
Tillatte hjelpemidler:	I henhold til gjeldende reglement ved NTNU.					
NY / UTSATT EKSAMEN						

LÆREMIDLER

Kristoffersen, Trond (2016) Årsregnskapet - en grunnleggende innføring. 5. utg. Bergen, Fagbokforlaget. Kristoffersen, Trond (2015) Årsregnskapet - en grunnleggende innføring. Oppgavesamling med løsninger. 5. utg. Bergen, Fagbokforlaget.

Med forbehold om endringer. Endelig pensum oppgis ved semesterstart.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.	

ORG2002 FORETAKSSTRATEGI

Emnenavn (en)	Business Strategy
Emnenavn (nn)	Foretaksstrategi

Omfang	7,5 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	HHiT BØA
Emneansvarlig	Trond Stiklestad
<hr/>	
Forkunnskapskrav	Studierettskrav (se Supplerende opplysninger)
Anbefalte forkunnskaper	
Emneinnhold	<p>Emnets temaer</p> <ul style="list-style-type: none"> - Forståelse av ulike syn på strategiprosesser - Strategisk analyse - Strategimodeller - Strategiformulering - Iverksettelse av strategi
Forventet læringsutbytte	<p>Kunnskaper:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunnskap om formålet og med innholdet i strategi og strategiprosesser - Kunnskap om det innholdet i og behovet for sentrale analyser - Kunnskap om verdien av strategiprosesser og strategidokumenter som styringsverktøy <p>Ferdigheter</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunne se og reflektere over ulike perspektiv i forståelsen av strategi - Kunne forklare sammenhenger mellom ulike deler i strategiprosessen - Kunne utvikle og lede en strategiprosess - Kunne implementere strategi og lede endring <p>Generell kompetanse</p> <ul style="list-style-type: none"> - Grunnleggende innsikt i strategi og strategiprosesser - Forståelse for verdien av strategi som styringsverktøy - Utvikle en analytisk og reflektert tilnærming i utøvelse av strategisk ledelse i egen virksomhet
Arbeidsformer og læringsaktiviteter	<ul style="list-style-type: none"> - Forelesning - Casediskusjoner - Gruppearbeid m/ presentasjoner

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Emnebeskrivelse for studieåret 2016-17. Emnet er kun tilgjengelig for studenter som har studierett på studieprogrammene Bachelor i økonomi og administrasjon ved Handelshøyskolen i Trondheim, og Bachelor i regnskap og revisjon ved Handelshøyskolen i Trondheim. Emnet er også tilgjengelig for studenter med studierett på studieprogrammet Bachelor i samfunnsøkonomi ved Institutt for

samfunnsøkonomi, som del av 60 sp emnesamling innen bedriftsøkonomi. Denne emnesamlingen er adgangsbegrenset. Opptak til emnesamlingen søkes via Studentweb.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Øvinger	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	En obligatorisk gruppebaserte øving (maks 5 studenter) som må være godkjent for å få gå opp til avsluttende eksamen.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		4 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:						
Tillatte hjelpemidler:	Ingen					
NY / UTSATT EKSAMEN	I henhold til gjeldende reglement ved NTNU.					

LÆREMIDLER

Erichsen, Morten, Solberg, Frode og Stiklestad, Trond, (2015) "Ledelse i små og mellomstore virksomheter", Bergen, Fagbokforlaget.

Artikkelsamling.

Alt stoff delt ut i forelesninger og lysark knyttet til ulike tema.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.	

SMØ1001 MIKROØKONOMI

Emnenavn (en)	Microeconomics
---------------	----------------

Emnenavn (nn)	Mikroøkonomi
Omfang	7,5 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	HHIT BØA
Emneansvarlig	Olav Lilleberg
<hr/>	
Forkunnskapskrav	Studierettskrav (se Supplerende opplysninger)
Anbefalte forkunnskaper	
Emneinnhold	<p>Emneoversikt</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Introduksjon til mikroøkonomisk analyse 2. Elementær markedsøkonomi: tilbud og etterspørsel 3. Konsumentenes tilpasning <ul style="list-style-type: none"> • Busjettbetingelsen og konsumentens preferanseordning • Virkning av pris- og inntektsendringer • Etterspørselsfunksjoner og elastisiteter 4. Bedrifters tilpasning <ul style="list-style-type: none"> • Produksjonsteori • Optimal bruk av innsatsfaktorer • Kostnadsteori • Profittmotivet 5. Markedsteori <ul style="list-style-type: none"> • Fri (perfekt) konkurranse • Monopol • Oligopol • Spill 6. Markedsformer og ressursallokering
Forventet læringsutbytte	<p>Kunnskapsmål</p> <p>I løpet av kurset skal studentene:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opparbeide grunnleggende innsikt i prinsippene for mikroøkonomisk analyse og dens anvendelser innenfor ulike markeder. • Opparbeide kunnskap om hvordan bedrifter og individer står overfor økonomiske valg i en markedsøkonomi. <p>Ferdighetsmål</p> <p>Etter endt kurs skal studentene:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beskrive hvordan nyttemaksimering kan anvendes til å avlede etterspørselen etter varer og tjenester. • Beskrive hvordan bedriftens ønske om maksimal avkastning eller profitt kan anvendes til å avlede tilbud av varer og tjenester i en markedsøkonomi. • Forklare forskjellen på ulike markedsformer som perfekt konkurranse, monopol og oligopol. • Forklare hvordan priser og produksjonsvolum bestemmes under ulike markedsforhold. • Forklare hva som menes med effektivitet i økonomisk forstand, og foreta enkle vurderinger av hvorvidt en markedsøkonomi er effektiv i økonomisk forstand.

- Forklare hvordan ulike markedsinngrep påvirker den økonomiske effektiviteten.
- Anvende matematisk optimering av funksjoner med en eller flere variabler på grunnleggende økonomiske optimeringsproblemer.

Generell kompetanse

- Studentene skal gjennom dette kurset utvikle en kritisk holdning til faglig analyse, og stimuleres til å vurdere økonomiske mål mot andre samfunnsmessige hensyn.

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Forelesninger og gruppeøvinger.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Emnebeskrivelsen gjelder for studieåret 2016-2017. Emnet er kun tilgjengelig for studenter som har studierett på studieprogrammene Bachelor i økonomi og administrasjon, og Bachelor i regnskap og revisjon ved Handelshøyskolen i Trondheim.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Ingen obligatoriske arbeidskrav i dette emnet

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		4 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:						
Tillatte hjelpemidler:	Kalkulator Type B					
NY / UTSATT EKSAMEN	I henhold til gjeldende reglement ved NTNU.					

LÆREMIDLER

Pindyck, Robert S. & Rubinfeld, D.L. (2005) Microeconomics. 8.ed. Upper Saddle River, N.J., Prentice Hall.

Grønn, Erik (2009) Mikrøkonomi : formler og oppgaver : 1.utg..Oslo, Cappelen akademisk .

Supplerende litteratur:

Dedekam, Anders, jr. (2002) Mikroøkonomi. Bergen, Fagbokforlaget.

Ringstad, Vidar (2002) Mikro- og markedsøkonomi. Siste utgave.. Oslo, Cappelen.

Med forbehold om endringer. Endelig pensum oppgis ved semesterstart.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne

Studiepoeng

Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.

MET1002 STATISTIKK - GRUNNKURS

Emnenavn (en)	Statistics - Basic Course
Emnenavn (nn)	Statistikk - grunnkurs
Omfang	7,5 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	HHIT BØA
Emneansvarlig	Arild Brandrud Næss

Forkunnskapskrav	Studierettskrav (se Supplerende opplysninger)
Anbefalte forkunnskaper	MET1001 eller tilsvarende
Emneinnhold	<p>Emnet skal gi studentene grunnleggende kunnskaper i sannsynlighetsregning og statistikk. Det legges spesielt vekt på å vise anvendelse av statistiske metoder innen fagområdet økonomi. Ved oppgaveregning vil studentene få innsikt og trening i bruk av viktige statistiske metoder.</p> <p>Emnets temaer Beskrivende statistikk. Beliggenhetsmål, spredningsmål, frekvensfordelinger. Sannsynlighetsregning og kombinatorikk.</p>

Sannsynlighetsbegrepet, sannsynlighetsmodeller, regning med sannsynligheter, betingede sannsynligheter.
Diskrete tilfeldige variabler. Forventning og varians.
Binomisk fordeling, hypergeometrisk fordeling, poissonfordelingen.
Kontinuerlige tilfeldig variabler.
Normalfordelingen. Tilnærmingen til normalfordelingen.
Flere tilfeldige variabler.
Simultan sannsynlighetsfordeling.
En funksjon av tilfeldige variabler.
Beregning av forventning, varians og kovarians.
Estimering.
Punktestimering. Egenskaper til estimatorene.
Intervallestimering.
Vurdering av utvalgsstørrelsen.
Hypotesetesting.
Hypotesetesting i målemodellen (Z-tester og T-tester).
Hypotesetesting ved normaltilnærming.
Styrkefunksjoner. Styrkekrav og utvalgsstørrelsen.
Tosidige/ensidige tester.
Kjikkvadrattester.
Korrelasjon og regresjon.
Både beskrivende statistikk, sannsynlighetsfordelinger, hypotesetesting, korrelasjon og regresjon.

Forventet læringsutbytte

Kunnskaper

Emnet skal gi studenten kjennskap til grunnleggende sannsynlighetsregning og statistisk analyse.

Ferdigheter

Studenten skal være i stand til å utføre oppgaver i sannsynlighetsregning og til å forstå og utføre flere enkle typer av statistiske tester og oppgaver knyttet til analysen av enkle regresjonsmodeller.

Generell kompetanse

Studenten skal ha grunnleggende forståelse av sannsynlighetsbegrepet og sannsynlighetsregning. Studenten skal også ha kjennskap til de generelle prinsippene for utførelse av statistiske tester og enkel regresjonsanalyse.

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Forelesninger og regneøvinger. Studentassistenter vil veilede i øvingstimene. Det blir gjennomført 11-12 øvinger og all veiledning og tilbakemelding for hver av disse øvingene gis kun den uken øvingen er satt opp. Gjennomføring av kurset forutsetter derfor jevn arbeidsinnsats, dvs. at hver øving må utføres i oppsatt uke.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Emnebeskrivelsen gjelder studieåret 2016/2017. Emnet er kun tilgjengelig for studenter som har studierett på studieprogrammene Bachelor i økonomi og administrasjon, og Bachelor i regnskap og revisjon ved Handelshøyskolen i Trondheim, og Bachelor i IT støttet bedriftsutvikling ved NTNU.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Skriftlig innlevering	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	I løpet av semesteret gjennomføres en obligatorisk skriftlig innlevering som må være bestått før studenten kan fremstille seg til eksamen.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell	Mandag, mai 29, 2017	4 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Individuell skriftlig eksamen på 4 timer.					
Tillatte hjelpemidler:	Kalkulator type B. Formelsamling utlevert ved eksamen.					
NY / UTSATT EKSAMEN	I henhold til gjeldende reglement ved NTNU.					

LÆREMIDLER

Innføring i sannsynlighetsregning og statistikk. / Per Chr. Hagen. - 7. utg. - Cappelen akademisk forlag, 2014.

Anbefalt støttelitteratur:

Statistikk - for universiteter og høyskoler / Gunnar G. Løvås. - 3. utg. - Universitetsforlaget, 2013.

Statistikk for økonomifag / Jan Ubøe. - 4. utg. - Gyldendal norsk forlag, 2012

Med forbehold om endringer. Endelig pensum oppgis ved semesterstart.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.	

BØA2100 DRIFTSREGNSKAP MED BUDSJETTERING

Emnenavn (en)	Cost Accounting and Budgeting
Emnenavn (nn)	Driftsrekneskap med budsjettering
Omfang	7,5 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	HHIT BØA
Emneansvarlig	Morten Kringstad
<hr/>	
Forkunnskapskrav	Studierettskrav (se Supplerende opplysninger)
Anbefalte forkunnskaper	Emnet bygger på grunnemnene i bedriftsøkonomi 1. og 2. semester
Emneinnhold	Emnets temaer Ulike modeller for driftsregnskapet: Selvkost- og bidragsmetode Normalkostregnskap Standardkostregnskapet Aktivitetsbasert kalkulasjon Lønnsomhetsanalyse Bedriftsøkonomiske beslutningsproblemer Budsjetteringsprosessen
Forventet læringsutbytte	Kunnskaper Studenten ? har kunnskap om ulike modeller for driftsregnskap med spesiell vekt på standardkostregnskap og avviksanalyse ? har kunnskap om fleksible budsjetter ? har kunnskap om Aktivitetsbasert kalkulasjon ? har kunnskap om bedriftsøkonomiske beslutningsproblemer ? har kunnskap om integrert budsjettering Ferdigheter Studenten ? kan utarbeide standardkostregnskap etter selvkost- og bidragsmetoden. ? kan gjennomføre avviksanalyser ? kan utarbeide kostnadskalkyler ved hjelp av Aktivitetsbasert kalkulasjon ? kan foreta lønnsomhetsberegninger i ulike beslutningssituasjoner ? kan utarbeide bedriftens budsjetter med hovedvekt på likviditetsbudsjett, resultatbudsjett og balansebudsjett Generell kompetanse Studenten

- er i stand til å bruke driftsregnskap og budsjettering i bedriftens økonomistyring

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Forelesninger og gruppeøvinger

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Emnebeskrivelse for studieåret 2016-2017. Emnet er kun tilgjengelig for studenter som har studierett på studieprogrammene Bachelor i økonomi og administrasjon ved Handelshøyskolen i Trondheim, og Bachelor i regnskap og revisjon ved Handelshøyskolen i Trondheim. Emnet er også tilgjengelig for studenter med studierett på studieprogrammet Bachelor i samfunnsøkonomi ved Institutt for samfunnsøkonomi, som del av 60 sp emnesamling innen bedriftsøkonomi. Denne emnesamlingen er adgangsbegrenset. Opptak til emnesamlingen søkes via Studentweb.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	I løpet av semesteret gjennomføres det en individuell midtsemesterprøve som må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen. Tidspunkt kunngjøres ved semesterstart.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		4 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:						
Tillatte hjelpemidler:	Kalkulator, Type B					
NY / UTSATT EKSAMEN	I henhold til gjeldende reglement ved NTNU.					

LÆREMIDLER

Hoff, Kjell Gunnar og Helbæk, Morten med bidrag av Bjørnenak Trond: Økonomistyring 2 Driftsregnskap og budsjettering. (2015) 6. utg. Oslo, Universitetsforlaget. Hoff, K.G og Helbæk, M. Arbeidsbok til Økonomistyring 2 : oppgaver og løsningsforslag. (2015) 6. utg. Oslo, Universitetsforlaget. Følgende bøker kan fungere som støttelitteratur: Sending, Aage og Tangenes, Tor (2007) Driftsregnskap og budsjettering : økonomi- og virksomhetsstyring. Bergen, Fagbokforlaget 2007. Knut Boye, Terje Heskestad, Eirik Holm (2011): Kostnads- og inntektsanalyse. 9. utg. Oslo, Universitetsforlaget

Med forbehold om endringer. Endelig pensum oppgis ved semesterstart.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne

Studiepoeng

Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.

SMØ2001 MAKROØKONOMI

Emnenavn (en)	Macroeconomics
Emnenavn (nn)	Makroøkonomi
Omfang	7,5 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	HHiT BØA
Emneansvarlig	Leiv Opstad
Forkunnskapskrav	Studierettskrav (se Supplerende opplysninger)
Anbefalte forkunnskaper	Matematikk og mikroøkonomi
Emneinnhold	<p>Emnet gir oversikt og innsikt i økonomien til et land Gi studentene innsikt i hvordan den økonomiske politikken kan utformes med sikte på å nå bestemte økonomiske/politiske mål. Kurset bygger på matematikk og mikroøkonomi</p> <p>Emnets temaer Makroøkonomi og økonomisk historie Innføring i begrepene i nasjonalregnskapet Makroøkonomiske modeller Konjunkturanalyse Økonomisk politikk Penge- og kapitalmarkedet i en global økonomi Koplingen mellom penge-, finans- og valutapolitikk Inflasjonsmål Økonomisk vekst Anvendelse av den økonomiske teorien på norske forhold</p>
Forventet læringsutbytte	<p>Kunnskaper Studenten: har kunnskap om sentrale økonomiske sammenhenger</p>

forstår koplingen mellom sentrale makroøkonomiske størrelser
har kjennskap til økonomisk politikk
har kunnskap om temaer som arbeidsledighet, inflasjon og økonomisk vekst

Ferdigheter

Studenten:

kan forstå nasjonalregnskapet og nasjonalbudsjettet
forstår hvordan makroøkonomiske forhold virker inn på økonomien for den enkelte bedrift
kan forklare konjunktursykluser og diskutere tiltak for å stabilisere økonomien
kan bruke aktivt enkle kortsiktige makroøkonomiske modeller

Generell kompetanse

motiveres til å følge med og å lese om aktuelle temaer som omtales i pressen

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Forelesninger og oppgavegjennomgang

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Emnebeskrivelser for studieåret 2016-17. Emnet er kun tilgjengelig for studenter som har studierett på studieprogrammene Bachelor i økonomi og administrasjon, og Bachelor i regnskap og revisjon ved Handelshøyskolen i Trondheim.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Øvinger	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatorisk individuell midtsemesterprøve (multiple choice) som må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	I løpet av semesteret gjennomføres det en obligatorisk innlevering som må være godkjent. Besvarelsene leveres gruppevis med maks 5 studenter	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		4 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:						

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Tillatte hjelpemidler:	Godkjent kalkulator type B					
NY / UTSATT EKSAMEN	I henhold til gjeldende reglement ved NTNU.					

LÆREMIDLER

Leiv Opstad(2010): Innføring i makroøkonomi for økonomisk-administrative studier. Cappelen + oppgavesamling

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
--------------	-------------

Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne påregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.

BØA2033 ÅRSREGNSKAP

Emnenavn (en)	Financial Statement
Emnenavn (nn)	Årsrekneskap
Omfang	7,5 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	HHiT BØA
Emneansvarlig	Trond Kristoffersen

Forkunnskapskrav

- Ingen utover opptakskravet til studieprogrammet
- Grunnleggende regnskap
- Studierettskrav (se Supplerende opplysninger)

Anbefalte forkunnskaper

Emneinnhold

Emnet gir kunnskap om utarbeidelse av årsregnskapet i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk. Kurset bygger på fagene BØA1100 Bedriftsøkonomi med regnskap, BØA1200 Finansregnskap med analyse eller tilsvarende.

Emnets temaer

Grunnleggende regnskapsprinsipper
Periodisering av inntekter og kostnader
Vurdering av sentrale regnskapsposter
Regnskapsføring av skatt (betalbar og utsatt skatt)
Avslutning og presentasjon av et årsregnskap i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk (norske regnskapsstandarder)
Innføring i konsernregnskap

Forventet læringsutbytte

Kunnskaper
Studenten
? har kunnskap om de grunnleggende bokføringsprinsippene i bokføringsloven
? har kjennskap til regelverket for autoriserte regnskapsførere
? har inngående kunnskaper om innregning og måling av de viktigste regnskapspostene i et årsregnskap
? har innsikt i regelverket for små foretak

Ferdigheter
Studenten
? kan avslutte et årsregnskap for et aksjeselskap, inklusive skatteposter og resultatdisponering, for aksjeselskap (AS), ansvarlig selskap (ANS) og enkeltpersonforetak (ENK)
• kan utarbeide et enkelt konsernregnskap

Generell kompetanse
Studenten
• kan tilegne seg ny kunnskap innenfor de ovennevnte fagfeltene

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Forelesninger, øvinger.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Emnebeskrivelse for studieåret 2016-2017.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Ingen obligatoriske arbeidskrav i dette emnet

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		4 Timer	A-F	100 %	Nei

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Kommentar til vurdering:	Individuell skriftlig eksamen på 4 timer.					
Tillatte hjelpemidler:	Hjelpemidler: Lovsamling, regnskapsstandarder, Revisors håndbok, kalkulator Type B					
NY / UTSATT EKSAMEN	I henhold til gjeldende reglement ved NTNU.					

LÆREMIDLER

Pensumlitteratur Tellefsen, J. T. og Langli, J. C. (2010) Årsregnskapet. 9.utg. Oslo, Gyldendal Akademisk. Kristoffersen, Trond (2015) Årsregnskapet. Del 2, Periodisering, vurdering og analyse: oppgaver og løsninger. 3. utg. Bergen, Fagbokforlaget. Regnskapsstandarder fra Norsk Regnskapsstiftelse (oppgis på forelesning). Anbefalt støttelitteratur Pedersen, Kirsten m.fl. (2015) Årsregnskapet i teori og praksis. Siste utg. Oslo, Gyldendal Akademiske.

Med forbehold om endringer. Endelig pensum oppgis ved semesterstart.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
REV3025	2,5
Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne påregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.	

BBOA2010 INNFORING I SKATTERETT

Emnenavn (en)	Tax Law I
Emnenavn (nn)	Innføring i skatterett
Omfang	7,5 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	HHiT BRR
Emneansvarlig	Anders Berg Olsen

Forkunnskapskrav

Anbefalte forkunnskaper

Emneinnhold

Emnet skal gi studenten kunnskap om skattesystemet med mest fokus på inntektsforhold for personer, herunder gevinster/tap og avkastning på kapital, samt beregning av skatt. Undervisningen er konsentrert om hovedprinsippene og hovedreglene i skattesystemet, med særlig vekt på forståelse av skattelovens systematikk og inntekter og fradrag. Også metodemessige og etiske problemstillinger knyttet til praktisering av skattereglene tas opp.

Forventet læringsutbytte

Kunnskaper

Studenten

- har kunnskap om de prinsipper som skattelovgivningen bygger på
- har kjennskap til hovedreglene om inntekts- og formuesbeskatning, herunder hovedprinsippene for tilordning til riktig skattesubjekt
- har kjennskap til sentrale regler om fradrag i utlignet skatt
- har kjennskap til skattebetalingsordningen, skatte- og ligningsforvaltningen
- har kjennskap til sentrale regler for tilsidesettelse

Ferdigheter

Studenten

- kan avgjøre hva som er skattepliktige inntekter, fradragsberettigede kostnader samt foreta korrekt tilordning og tidfesting for personer med enkle inntektsforhold, samt beregne skatten, herunder trygdeavgift
- kan vurdere hvordan fordeler vunnet ved arbeid tilsvarende behandles hos arbeidsgiver (fradragsrett, arbeidsgiveravgift, forskuddstrekk)
- kan skattemessig behandle avkastning av kapitalinvesteringer, samt beregne skattemessig gevinst/tap ved realisasjon av kapitalgjensander, herunder eiendom og aksjer

Generell kompetanse

Studenten

- kan anvende lov og forskrift ved behandling av skattemessige problemstillinger
- kan oppdatere og tilegne seg ny kunnskap innen skatterett
- kan formidle sentralt fagstoff skriftlig
- kan reflektere over etiske problemstillinger innenfor emnet
- kan se emnet i en større sammenheng i et samfunnmessig perspektiv

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Forelesninger og eget arbeid med oppgaver.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Emnebeskrivelse for studieåret 2016-2017. For studenter som skal oppnå graden bachelor i regnskap og revisjon kreves det eksamen i BBOA2010 Innføring i skatterett og BBOA2020 Videregående skatte- og avgiftsrett, - til sammen 15 studiepoeng. For å oppfylle utdanningskravet ved eventuell senere søknad om godkjenning som registrert revisor, må det oppnås karakter C eller bedre i både BBOA2010 og BBOA2020. Det kan gjennomføres nasjonal eksamen for profesjonsstudier. Det tas derfor forbehold om endring i eksamensordningen for å få godkjent eksamen i skatterett for BRR. Endring vil i så fall bli kunngjort i rimelig tid før eksamen. Studenter som skal oppnå graden bachelor i økonomi og administrasjon med profilering regnskapsfører, må bestå eksamen i både BBOA2010 Innføring i skatterett og BBOA2020 Videregående skatte- og avgiftsrett.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Ingen obligatoriske arbeidskrav i dette emnet

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		4 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Se supplerende opplysninger over.					
Tillatte hjelpemidler:	Norges Lover, særtrykk av lover/forskrifter uten kommentarer, Norsk skattelovsamling, godkjent kalkulator type B. (Kun nøytrale henvisninger som jf, se, motsatt osv. er tillatt innarbeidet i hjelpemidlene).					
NY / UTSATT EKSAMEN	Eksamen tilbys kun i ordinær eksamensperiode hvert semester.					

LÆREMIDLER

Pensumliste vil foreligge ved semesterstart. Foreløpig pensumliste (kan bli endret):

Vigdal og Olsen: Ny lærebok i skatterett + oppgavebok. Fagbokforlaget, 2016.

Skattelovsamling/studentskattelovsamling utgitt i 2016

Materiale som er gjennomgått i forelesninger og materiale som er lagt ut på itslearning.

Anbefalt støttelitteratur: Fallan, Lars: Kapittel 1 - 9, 11 og 15 - 17 i Innføring i skatterett, siste utg. Oslo, Gyldendal akademisk. Lignings-ABC og annet materiale som er tilgjengelig på www.skatteetaten.no, samt og materiale som er tilgjengelig ved registrering som student på Gyldendal Rettsdata.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
BØA2010	15
BØA3045	20
BBRR2045	15

Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne påregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.

BBOA2020 VIDEREGÅENDE SKATTE- OG AVGIFT...

Emnenavn (en)

Advanced Tax Law

Emnenavn (nn)	Vidaregåande skatte- og avgiftsrett
Omfang	7,5 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	HHIT BRR
Emneansvarlig	Anders Berg Olsen + Ekstern foreleser
Forkunnskapskrav	- BBOA 2010 Innføring i skatterett
Anbefalte forkunnskaper	BØA1100 og BØA1200
Emneinnhold	Emnet skal gi studenten kunnskap om skatte- og avgiftssystemet med mest fokus på næringsvirksomhet, selskaper og selskapseiere, herunder beregning av skatt og avgift. Undervisningen er konsentrert om bestemmelse av skattegrunnlaget i næring og for selskaper. Videre omfattes eierbeskatning, herunder inngår skattemessige virkninger av virksomhetsoverdragelse og omdanning. Dette inkluderer en kort innføring i arveavgift og skatt i forbindelse med generasjonsskifte. Det blir gitt en innføring i merverdiavgiftssystemet og avgiftsmessig behandling av alminnelige transaksjoner
Forventet læringsutbytte	<p>Kunnskaper</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om de prinsipper som skattelovgivningen bygger på • har kjennskap til reglene om formuesfastsettelse for eiere av næringsvirksomhet, børsnoterte og ikke-børsnoterte aksjer, samt andeler i ansvarlige selskaper • har kjennskap til skattemessige virkninger av opphør av virksomhet og likvidasjon av selskap • har kjennskap til hvilke transaksjoner og hendelser vedrørende eierskap og egenkapital som kan medføre beskatning • har kjennskap til sentrale regler for å fastsette arveavgiftsgrunnlag, beregne arveavgift og fastsette skattemessig inngangsverdi for mottaker i forbindelse med generasjonsskifte • har kjennskap til reglene om fradrag i utlignet skatt • har kjennskap til regler for beregning av arbeidsgiveravgift • har kunnskap om skattebetalingsordningen, skatte- og ligningsforvaltningen • har overordnet kjennskap til skatteplanlegging, samt kjennskap til sentrale regler for tilsidesettelse, herunder kjennskap til grensene mellom lovlig skatteplanlegging, etisk tvilsom skatteomgåelse og ulovlig skatteunndragelse • har kunnskap om avgiftslovgivningen (merverdiavgift og arveavgift) knyttet til næringsvirksomhet og selskaper <p>Ferdigheter</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan avgjøre hva som er skattepliktige inntekter, fradragsberettigede kostnader samt foreta korrekt tidfesting for næringsdrivende og selskaper • kan fastsette grunnlag for beskatning av foretakseiere: Innehavere av enkeltpersonforetak, aksjonærer og deltakere i ansvarlig selskap, samt beregne skattevirkning av eierskapet/deltakelsen • kan beregne skattekostnad, betalbar skatt og utsatt skatt for aksjeselskaper • kan skattemessig behandle omdanning av EPF til AS • kan vurdere skattemessige virkninger ved virksomhetsoverdragelse • kan vurdere en virksomhets merverdiavgiftsmessige forhold • kan merverdiavgiftsmessig behandle alminnelige transaksjoner

Generell kompetanse

Studenten

- kan anvende lov og forskrift ved behandling av skattemessige problemstillinger
- kan oppdatere og tilegne seg ny kunnskap innen skatterett
- kan formidle sentralt fagstoff gjennom relevante uttrykksformer
- kan utveksle synspunkter og erfaringer med andre fagpersoner
- kan reflektere over etiske problemstillinger innenfor emnet
- kan se emnet i en større sammenheng i et samfunnsmessig perspektiv

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Emnebeskrivelse for studieåret 2016 - 2017. For studenter som skal oppnå graden bachelor i regnskap og revisjon (BRR) kreves det eksamen i BBOA2010 Innføring i skatterett og BBOA2020 Videregående skatte- og avgiftsrett, - til sammen 15 studiepoeng. For å oppfylle utdanningskravet ved eventuell senere søknad om godkjenning som registrert revisor, må det oppnås karakter C eller bedre i både BBOA2010 og BBOA2020. Kunnskapsdepartementet kan gi pålegg om nasjonale eksamener innenfor profesjonsstudier. Det tas derfor forbehold om endring i eksamensordningen for å få godkjent eksamen i skatterett for BRR. Endring vil i så fall bli kunngjort i rimelig tid før eksamen. Studenter som skal oppnå graden bachelor i økonomi og administrasjon med profileringsregnskapsfører må ha bestått eksamen i både BBOA2010 og BBOA2020. Undervisning og pensum er på norsk.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Ingen obligatoriske arbeidskrav i dette emnet

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		6 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Eksamensoppgaven omfatter både skatterett og merverdiavgiftsrett. Eksamensoppgaven tilbys kun på norsk.					
Tillatte hjelpemidler:	Kunnskapsdepartementet kan gi pålegg om nasjonale eksamener innenfor profesjonsstudier. Det tas derfor forbehold om endring i eksamensordningen for å få godkjent eksamen i skatterett for BRR. Endring vil i så fall bli kunngjort i rimelig tid før eksamen.					
NY / UTSATT EKSAMEN	Norges Lover, særtrykk av lover/forskrifter uten kommentarer, Norsk skattelovsamling, godkjent kalkulator type B. (Kun nøytrale henvisninger som jf, se, motsatt osv. er tillatt innarbeidet i hjelpemidlene)					
	Eksamen tilbys kun i ordinær eksamensperiode hvert semester. I henhold til gjeldende reglement ved NTNU.					

LÆREMIDLER

Pensumliste vil foreligge ved semesterstart. Foreøpig pensumliste:

Olsen og Vigdal: Ny lærebok og oppgavebok i skatterett. Fagbokforlaget, 2016.

Torgrimsen, Bjørn og Husby Marianne (2015) Oppgavesamling i skatterett: revisoreksamen, nyeste utgave. Cappelen Akademisk.

Kristoffersen, Trond: Lærebok i merverdiavgift, siste utgave, Fagbokforlaget.

Kristoffersen, Trond, Merverdiavgift, oppgavebok med løsninger, Fagbokforlaget, siste utgave.

Skattelovsamling/studentskattelovsamling utgitt i 2016 eller 2017.

Materiale som er gjennomgått i forelesninger, samt oppgaver, notater og annet materiale som blir lagt ut på itslearning.

Anbefalt støttelitteratur: Lignings-ABC (tilgjengelig på www.skatteetaten.no) og Merverdiavgiftshåndboken (tilgjengelig på www.skatteetaten.no). Materiale som er tilgjengelig ved registrering som student på Gyldendal Rettsdata.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
BØA2010	15
BBRR2045	15
BØA3045	20

Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne påregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.

BØA2200 FINANSIERING OG INVESTERING

Emnenavn (en)	Financial Analysis and Investment
Emnenavn (nn)	Finansiering og investering
Omfang	7,5 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	HHIT BØA
Emneansvarlig	Are Oust Jan Warø
Forkunnskapskrav	Studierettskrav (se Supplerende opplysninger)

Anbefalte forkunnskaper	Emnet bygger på grunnemnene i bedriftsøkonomi 1., 2. og 3. semester, samt grunnemnene i matematikk, statistikk og mikroøkonomi
Emneinnhold	Budsjettering av kontantstrømmer Renteregning Beregning av nåverdier og annuiteter Internrente Lån Skatt og investeringer Inflasjon Kapitalmarkedsteori Arbeidskapital
Forventet læringsutbytte	<p>Kunnskaper Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> - har kunnskap om viktigheten av kontantstrømmer i investeringsbeslutninger - har kunnskap om tidsverdien av penger og hvordan den virker inn på lønnsomheten av investeringer - kan tolke og ta beslutninger basert på ulike investeringskalkyler. <p>Ferdigheter Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> - vet hvilke variabler som er beslutningsrelevante - er i stand til å gjennomføre en kvantitativ analyse for å rangere ulike investerings- og finansieringsalternativer - kan beregne relevant kapitalkostnad. <p>Generell kompetanse Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> - forstår hvor sentralt investeringsanalyse er for hele foretakets virksomhet - er i stand til å gjøre bruk av investeringsanalyse i praktiske situasjoner.
Arbeidsformer og læringsaktiviteter	Forelesninger. Studentene bør regne oppgaver for å tilegne seg stoffet.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Emnebeskrivelse for studieåret 2016-2017. Emnet er kun tilgjengelig for studenter som har studierett på studieprogrammene Bachelor i økonomi og administrasjon ved Handelshøyskolen i Trondheim, og Bachelor i regnskap og revisjon ved Handelshøyskolen i Trondheim. Emnet er også tilgjengelig for studenter med studierett på studieprogrammet Bachelor i samfunnsøkonomi ved Institutt for samfunnsøkonomi, som del av 60 sp emnesamling innen bedriftsøkonomi. Denne emnesamlingen er adgangsbegrenset. Opptak til emnesamlingen søkes via Studentweb.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Tester	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	Emnet har en obligatorisk test i midten av semesteret. Den må være godkjent før kandidaten kan fremstille seg til eksamen.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		4 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:						
Tillatte hjelpemidler:	Godkjent kalkulator (type B) og rentetabell.					
NY / UTSATT EKSAMEN	I henhold til gjeldende reglement ved NTNU.					

LÆREMIDLER

Boye, Knut og Koekebakker, Steen. Finansielle emner. Siste utg. Oslo, Cappelen akademisk forlag. Forelesningene, utdelte notater og oppgaver.

Med forbehold om endringer. Endelig pensum oppgis ved semesterstart.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne påregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.	

JUR2001 RETTSLÆRE

Emnenavn (en)	Commercial Law I
Emnenavn (nn)	Rettslære
Omfang	7,5 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	HHIT BØA
Emneansvarlig	Ronald Eriksen Brevik
Forkunnskapskrav	Studierettskrav (se Supplerende opplysninger)
Anbefalte forkunnskaper	

Emneinnhold

- Juridisk metode
- Avtalerett
- Kjøpsrett
- Penge- og kredittrett
- Selskapsrett
- Garanti- og panterett
- Tvangsfullbyrdelse, gjeldsforhandling og konkurs
- Økonomisk kriminalitet

Forventet læringsutbytte

Kunnskaper

Kurset skal gi studenten kjennskap til sentrale rettsregler som særlig har foretaket i sentrum. De enkelte emneområder fremgår nedenfor.

Ferdigheter

Med utgangspunkt i de teoretiske kunnskapene skal studenten gjennom aktiv oppgaveløsning opparbeide seg ferdigheter til å kunne vurdere og løse rettslige problemstillinger i praksis.

Generell kompetanse

Studenten skal utvikle forståelse av forholdet mellom samfunnets etiske normer og rettsregler, og dermed kunne se rettsreglenes betydning for god virksomhetsstyring.

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Forelesninger og oppgaveløsning, individuelt og i klasse.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Emnebeskrivelsen gjelder studieåret 2016/17. Emnet er kun tilgjengelig for studenter som har studierett på studieprogrammene Bachelor i økonomi og administrasjon, og Bachelor i regnskap og revisjon ved Handelshøyskolen i Trondheim. Når emnet inngår i bachelor i regnskap og revisjon i henhold til Forskrift om rammeplan for Bachelor i regnskap og revisjon av 27.06.2012, kreves karakteren C eller bedre for å kunne oppnå godkjenning som registrert revisor. Dette emnet dekker krav til rettslære for profilering regnskapsfører.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	I andre halvdel av semesteret gjennomføres det en kvalifiseringsprøve, med innlevering av en skriftlig oppgavebesvarelse, som må godkjennes for å kunne gå opp til eksamen. Tidspunkt og nærmere detaljer kunngjøres ved semesterstart.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		6 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Det tas forbehold endring av eksamens varighet grunnet mulig endring av nasjonale retningslinjer					
Tillatte hjelpemidler:	Norges Lover (helst, men ikke nødvendigvis, nyeste utgave) samt annen ukommentert lovtekst. Tillatte innarbeidelser er i hovedsak understrekninger og nøytrale henvisninger til lover/lovparagrafer, og ikke tekst eller kommentarer. De detaljerte regler vil bli kunngjort ved semesterstart, og overholdelse av disse må påregnes å bli kontrollert ved eksamen.					
NY / UTSATT EKSAMEN	Kalkulator type B.					
	I henhold til gjeldende reglement ved NTNU.					

LÆREMIDLER

Sverre Langfeldt og Tore Bråthen: Lov og rett for næringslivet, (nyeste utgave), Oslo, Universitetsforlaget i kommisjon for Focus Forlag AS.

Einar Mo: Oppgaver med løsninger i rettslære, nyeste utgave, Cappelen Damm AS

Forelesningsmaterieell (supplerende notater, forelesningsfoiler etc.) som blir lagt ut på It's learning.

Norges Lover (nyeste utgave).

Det tas forbehold om endringer. Pensum kunngjøres ved semesterstart.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
JUR3001	7,5
Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne påregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.	

BBOA2035 REGNSKAP OG BUDSJETT I OFFENTLI...

Emnenavn (en) Public Accounting and Auditing

Emnenavn (nn)	Rekneskap og budsjett i offentlig sektor
Omfang	7,5 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	HHIT BRR
Emneansvarlig	Anders Berg Olsen Asbjørn O. Pedersen
Forkunnskapskrav	Studierettskrav (se Supplerende opplysninger)
Anbefalte forkunnskaper	
Emneinnhold	<p>Emnet skal gi en innføring i kommunal og statlig regnskapsføring, økonomistyring og rapportering.</p> <p>Fylkeskommunal og kommunal regnskapsføring og rapportering: Gjennomgang av anordningsprinsippet, det kommunale regnskapssystemet, grunnleggende bestemmelser/kommunelovens regnskapsprinsipper (lover, forskrifter, regnskapsstandarder), årsregnskapets oppstillingsplaner og innhold, noter og økonomiregelverk og intern kontroll. Kort innføring i KOSTRA. Inngående kjennskap til spesielle føringer i kommuneregnskapet, vurderingsregler av poster i balansen. Avslutning av kommuneregnskap.</p> <p>Statlig regnskapsføring og rapportering: Kort innføring i statlige institusjoner. Hovedtrekkene i statens budsjett- og regnskapssystemer. Hovedprinsippene for statlig budsjett- og regnskapsføring. Gjennomgang av Stortingets bevilgningsreglement og statens økonomireglement. Gjennomgang av relevante Stortingsmeldinger og Stortingsproposisjoner. Kort om regnskapsorganisasjon i statsforvaltningen, konsernkontoordningen.</p>
Forventet læringsutbytte	<p>Kunnskaper Studenten skal ha kjennskap til kommunal og statlig regnskapsføring, økonomistyring og rapportering. Studenten skal kjenne sentrale bestemmelser for budsjett, regnskap og økonomistyring for kommunene og statlige virksomheter, herunder periodisert regnskap i staten</p> <p>Ferdigheter Studenten skal kunne diskutere og løse ulike problemstillinger innenfor kommunalt og statlig regnskap med utgangspunkt i gjeldende lov- og forskriftsverk, veiledninger og regnskapsstandarder, herunder skal studenten kunne avslutte et kommuneregnskap og et statlig virksomhetsregnskap med utgangspunkt i et begrenset tallmateriale. Studentene skal kunne planlegge og kvalitetssikre budsjettprosesser slik at budsjettet tilfredstiller gjeldende lov- og forskriftskrav og er egnet for økonomistyringsformål.</p> <p>Generell kompetanse Studenten • kan tilegne seg oppdatert kunnskap innenfor ovennevnte kunnskaps- og ferdighetsområder og kunnskap om andre områder innen faget</p>

- kan formidle sentralt fagstoff gjennom relevante uttrykksformer
- kan utveksle synspunkter og erfaringer med andre fagpersoner og bidra til å utvikle god praksis
- kan reflektere over etiske problemstillinger innenfor faget
- kan se emnet i en større sammenheng i et samfunnsmessig perspektiv

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Plenumsforelesninger og oppgaveløsninger i grupper.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Obligatorisk for BRR. Emnebeskrivelsen gjelder for 2016-2017. Emnet er kun tilgjengelig for studenter som har studierett på studieprogrammet Bachelor i regnskap og revisjon ved Handelshøyskolen i Trondheim.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Ingen obligatoriske arbeidskrav i dette emnet

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig	Individuell		4 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:						
Tillatte hjelpemidler:	Alle hjelpemidler tillatt.					
NY / UTSATT EKSAMEN	I henhold til gjeldende reglement ved NTNU.					

LÆREMIDLER

Sunde, Ø. (2014): Kommuneregnskapet: regnskapsrapporter, regnskapsprinsipper, 7. utgave NKK Kommunaløkonomisk forlag. Forbehold om endringer.

Endelig pensumliste vil foreligge ved semesterstart.

Utdelt materiale /materiale på Itslearning, herunder materiale og oppgaver innen budsjettprosesser i offentlig sektor.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
BØA3035	5
Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne påregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.	

MET3001 SAMFUNNSVITENSKAPELIG METODE

Emnenavn (en)	Research Methods
Emnenavn (nn)	Samfunnsvitenskapleg metode
Omfang	7,5 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	HHIT BØA
Emneansvarlig	Jon Martin Denstadli
Forkunnskapskrav	Studierettskrav (se Supplerende opplysninger)
Anbefalte forkunnskaper	MET 1001 Statistikk grunnkurs, eller tilsvarende.
Emneinnhold	Vitenskapsteori og forskningsetikk Forskningsdesign Datainnsamling Dataanalyse Rapportering
Forventet læringsutbytte	Kunnskaper Studenten - har kunnskap i både kvalitative og kvantitative forskningsmetoder - har et faglig grunnlag for valg av metodisk tilnærming i FoU-baserte analyser - kjenner til et vidt spekter av datainnsamlings- og analysemetoder - er i stand til å anvende grunnleggende statistiske metoder på økonomisk/administrative problemstillinger. - behersker både univariate, bivariate og multivariate analysemetoder. - har kunnskaper både i analyseteori og praktisk anvendelse. - har opparbeidet evnen til kritisk metoderefleksjon. Ferdigheter Studenten - kan forstå og vurdere kvalitative og kvantitative undersøkelser, samt selv gjennomføre både kvantitative og kvalitative undersøkelser. - behersker analyseprogrammet SPSS.

Generell kompetanse
- Studenten har opparbeidet evne til kritisk metoderefleksjon.

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Plenumsforelesninger, gruppearbeid og øvinger.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Emnebeskrivelse for studieåret 2016-2017. Emnet er kun tilgjengelig for studenter som har studierett på studieprogrammene Bachelor i økonomi og administrasjon, og Bachelor i regnskap og revisjon ved Handelshøyskolen i Trondheim.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Ingen obligatoriske arbeidskrav i dette emnet

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		4 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Individuell skriftlig eksamen på 4 timer					
Tillatte hjelpemidler:	Godkjent kalkulator type B					
NY / UTSATT EKSAMEN	I henhold til gjeldende reglement ved NTNU.					

LÆREMIDLER

Pensum oppgis ved semesterstart.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
MET3002	5

Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne påregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.

BBOA3002 VIRKSOMHETS- OG REGNSKAPSORG...

Emnenavn (en)	Accounting systems and internal control
Emnenavn (nn)	Organisering av verksemd og rekneskap
Omfang	7,5 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	HHIT BRR
Emneansvarlig	Anders Berg Olsen
Forkunnskapskrav	<p>Emnet bygger på BØA1100 Bedriftsøkonomi med regnskap, BØA1200 Finansregnskap med analyse, og ORG1100 Organisasjon og ledelse. Det forutsettes også kunnskap om de grunnleggende bokføringsprinsipper i bokføringsloven og god bokførings-skikk, herunder øvrige bestemmelser i bokføringslov og regnskapslov.</p> <p>- Se for øvrig studierettskrav under supplerende opplysninger</p>
Anbefalte forkunnskaper	
Emneinnhold	<p>Emnet gir innsikt i utfordringer knyttet til behandling og registrering av transaksjoner og virksomhetshendelser, herunder organisering og ledelse av virksomheten, forretningsprosesser og intern kontroll, med særlig vekt på organisasjonskultur og ledelse i et kontrollperspektiv. Emnet dekker også organisering, ledelse og kvalitetssikring av regnskapsførervirksomhet og god regnskapsføringsskikk.</p> <p>Emnets temaer</p> <p>Virksomhetsstyring, risikostyring og intern kontroll</p> <p>Organisasjonskultur og internt miljø/kontrollmiljø</p> <p>IKT i virksomhetsstyring og rapportering</p> <p>Grunnleggende IKT-sikkerhet knyttet til regnskapssystemer</p> <p>Kvalitetssikring og forbedring av virksomhets- og regnskapsrutiner og intern kontroll</p> <p>Organisering, ledelse og styring av regnskapsfunksjonen / ekstern regnskapsføring</p> <p>God regnskapsføringsskikk</p>
Forventet læringsutbytte	<p>Kunnskaper</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kjenner hovedprinsippene for god foretaksstyring, herunder foretakets, styrets, daglig leders og revisors rolle og ansvar overfor eier og andre interessenter • kjenner til sammenhengen mellom etiske prinsipper, styringsfilosofi og virksomhetens samfunnsansvar • kjenner til hvordan etiske prinsipper påvirker organisatorisk atferd • kjenner til formålet, oppgavene og oppbyggingen av regnskapssystemer • kjenner de mest sentrale virksomhetsprosesser, bokførings- og regnskapsrutiner

- kjenner generelle kontroller og kan reflektere over organisasjonsmessige relasjoner i tilknytning til intern kontroll
- kjenner til hensyn bak outsourcing av regnskapsføring, rammer for ekstern regnskapsføring og god regnskapsføringsskikk
- kjenner til forskjeller mellom sunn og usunn organisasjonskultur
- kjenner til hvordan personlige, organisatoriske og eksterne faktorer påvirker holdninger, atferd og beslutninger og praksis, og dermed også operasjonell risiko
- kjenner til hvordan etiske retningslinjer kan utarbeides og anvendes
- kjenner krav til sikkerhet og kontroller i IKT-systemer

Ferdigheter

Studenten

- kan identifisere, vurdere og forstå risiko i et styringsperspektiv, spesielt operasjonell risiko
- kan anvende metoder for analyse og styring av risiko, d.v.s. anvendelse av COSO rammeverket, med særlig vekt på elementer i kontrollmiljøet/det interne miljø (styrets og ledelsens holdninger til risiko og risikostyring, integritet, etiske verdier, kompetanseutvikling, organisasjonsstruktur, delegering av ansvar og myndighet mv)
- kan anvende regler om rettigheter og plikter og innholdet i god regnskapsføringsskikk, herunder risikoregelverket (forskrift om risikostyring og internkontroll) og hvitvaskingsregelverket
- kan utforme tiltak for å sikre effektiv intern kontroll

Generell kompetanse

Studenten

- kan tilegne seg oppdatert kunnskap innenfor ovennevnte kunnskaps- og ferdighetsområder og kunnskap om andre områder innen faget
- kan formidle sentralt fagstoff gjennom relevante uttrykksformer
- kan utveksle synspunkter og erfaringer med andre fagpersoner og bidra til å utvikle god praksis
- kan reflektere over etiske problemstillinger innenfor faget
- kan se emnet i en større sammenheng i et samfunnmessig perspektiv

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Forelesninger. Studentene må arbeide på egen hånd og i grupper med pensumstoffet, problemstillinger presentert i forelesningene, og oppgaver.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Emnebeskrivelsen gjelder studieåret 2016-2017. Emnet er kun tilgjengelig for studenter som har studierett på studieprogrammene Bachelor i økonomi og administrasjon, og Bachelor i regnskap og revisjon ved Handelshøyskolen i Trondheim. Emnet er obligatorisk for BRR og for kandidater som skal oppnå graden bachelor i økonomi og administrasjon med profilering regnskapsfører. I henhold til rammeplanen for BRR og studieplanen dekker dette emnet 2,5 studiepoeng i organisasjon/administrasjonsfag og 5 studiepoeng innenfor videregående regnskapsfaglige emner.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Ingen obligatoriske arbeidskrav i dette emnet

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		4 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:						
- Godkjent kalkulator, type B.						
- Norges lover						
- Særtrykk eller samlinger av lover eller forskrifter uten kommentarer, herunder utskrift av ren forskriftstekst eller lovtekst fra www.lovdata.no						
- Skattelovsamling/Skattelovsamling for studenter (J. Jarøy eller O. Gjems-Onstad)						
- Revisors håndbok						
- Utskrift av standarder som finnes i Revisors håndbok						
(Kun nøytrale henvisninger som jfr., jevnfør, se, motsatt osv., er tillatt innarbeidet i hjelpemidlene.)						
Tillatte hjelpemidler:						
I henhold til gjeldende reglement ved NTNU.						
NY / UTSATT EKSAMEN						

LÆREMIDLER

Pensumliste vil foreligge ved semesterstart. Foreløpig pensumliste:

- Trond Kristoffersen: Virksomhets- og regnskapsorganisering – Lærebok. Fagbokforlaget, 2014. (Nærmere kapittel- og sideangivelser blir gitt i forelesningsplanen og i forelesningene). Kapittel 26 er ikke pensum, men forutsettes kjent, da økonomisk kriminalitet skal være dekket i pensum for rettslære i 2. studieår. Det anbefales også å benytte tilhørende oppgavebok.
- Lover, forskrifter og standarder: Bokføringsloven, bokføringsforskriften, regnskapsførerloven, regnskapsførerforskriften, hvitvaskingsloven, hvitvaskingsforskriften, risikostyringsforskriften samt bestemmelser i andre lover og forskrifter som det vises til i litteraturen. Også standarder mv. som det vises til i pensum og forelesninger er pensum. Lover, forskrifter og standarder kan tas med som hjelpemiddel til eksamen.
- Standard for god regnskapsføringsskikk (GRFS), siste versjon.
- Forelesningsnotater, artikler og oppgaver som i løpet av semesteret blir lagt ut på it'slearning eller delt ut i forelesninger.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
BØA2002 Regnskapsorganisasjon	5
INT3020 Regnskapsorganisasjon med regnskapsførerrett	7,5

BBOA3050 VERDSETTELSE

Emnenavn (en)

Valuation

Emnenavn (nn)	Verdsetting
Omfang	7,5 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	HHIT BRR
Emneansvarlig	Are Oust
<hr/>	
Forkunnskapskrav	Studierettskrav (se Supplerende opplysninger)
Anbefalte forkunnskaper	Emnet bygger på BØA1200 Finansregnskap med analyse, BØA 2033 Årsregnskap og BØA 2200 Investering og Finansiering
Emneinnhold	Emnet gir innsikt i teori og praktisk anvendelse av verdsettingsmodeller som er sentrale i regnskap og revisjon. Se læringsutbytte
Forventet læringsutbytte	<p>Kunnskaper</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kjenner teorier for sammenheng mellom risiko og forventet avkastning • kjenner anvendte verdsettelsesmetoder • kjenner til forskjeller og likheter mellom markedsbasert egenkapital, aksjelovgivningens egenkapitalbegrep og regnskapsmessige egenkapital • har kjennskap til årsaker til at det kan være avvik mellom regnskapsmessig rentabilitet (måling av internrente) og avkastningskrav <p>Ferdigheter</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan fastsette avkastningskrav for beregning av regnskapsestimater og foretaksverdi • kan anvende verdsettingsmodeller for beregning av regnskapsestimater og foretaksverdi • kan gjøre rede for metoder og usikkerhet i regnskapsestimater og foretaksverdi • kan analysere og anvende regnskapsinformasjon til verdsettingsformål • kan gjøre vurderinger rundt forsvarlig egenkapital <p>Generell kompetanse</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan tilegne seg oppdatert kunnskap innenfor ovennevnte kunnskaps- og ferdighetsområder og kunnskap om andre områder innen faget • kan formidle sentralt fagstoff gjennom relevante uttrykksformer • kan utveksle synspunkter og erfaringer med andre fagpersoner og bidra til å utvikle god praksis • kan reflektere over etiske problemstillinger innenfor faget • kan se emnet i en større sammenheng i et samfunnmessig perspektiv
Arbeidsformer og læringsaktiviteter	Plenumsforelesninger og oppgaveløsninger

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Emnebeskrivelse for studieåret 2016/2017. Emnet er kun tilgjengelig for studenter som har studierett på studieprogrammet Bachelor i regnskap og revisjon ved Handelshøyskolen i Trondheim. Obligatorisk BRR.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	Gruppeoppgave med inntil 3 deltakere. Oppgaven må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		4 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:						
Tillatte hjelpemidler:	Kalkulator - Type B					
NY / UTSATT EKSAMEN	I henhold til gjeldende reglement ved NTNU.					

LÆREMIDLER

Med forbehold om endringer. Endelig pensum vil foreligge ved semesterstart. Kaldestad, Yngve & Møller, Bjarne, "Veridvurdering. Teoretiske modeller og praktiske teknikker for å verdsette selskaper", 2011 (eller senere utgaver). Øvrig læringsmateriale som er gjort tilgjengelig på digital læringsplattform.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne påregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.	

BBOA3041 ÅRSREGNSKAP II

Emnenavn (en)	Financial Statements II
Emnenavn (nn)	Årsrekneskap II
Omfang	7,5 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	HHIT BRR
Emneansvarlig	Trond Kristoffersen
<hr/>	
Forkunnskapskrav	Ingen utover opptakskravet. BØA2033
Anbefalte forkunnskaper	Emnet gir kunnskap om sentrale deler av det teoretiske fundamentet i finansregnskapet. Kurset bygger på BØA1200 Finansregnskap med analyse og BØA2033 Arsregnskap.
Emneinnhold	Grunnleggende forutsetninger og regnskapsprinsipper i det tradisjonelle finansregnskapet herunder normen for god regnskapsskikk (norske regnskapsstandarder) Konseptuelt rammeverk for regnskap Vurdering av eiendeler og gjeld Periodisering av inntekter og kostnader Innføring i omdanning av virksomhet, fisjon og fusjon
Forventet læringsutbytte	<p>Kunnskaper</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om brukergruppenes behov for regnskapsinformasjon • har kunnskap om det teoretiske grunnlaget for de grunnleggende regnskapsprinsippene og god regnskapsskikk • har kjennskap til det konseptuelle rammeverket fra IASB • har kjennskap til internasjonal regnskapsutvikling og styringsorganer • har kunnskap om sentrale måleproblemer i finansregnskap utarbeidet etter norsk regnskapslovgivning (regnskapsloven og god regnskapsskikk) og internasjonale regnskapsstandarder (IFRS) <p>Ferdigheter</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan innregne og måle sentrale poster i resultatregnskapet og balansen etter norsk regnskapslovgivning <p>Generell kompetanse</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan tilegne seg ny kunnskap innenfor ovennevnte fagfelt
Arbeidsformer og læringsaktiviteter	Forelesninger, oppgavegjennomgang i grupper og selvstudier.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Studieår 2016-2017. Bachelor i økonomi og administrasjon, valgemne 3. studieår. Bachelor i regnskap og revisjon, obligatorisk 3. studieår

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Ingen obligatoriske arbeidskrav i dette emnet

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		4 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:						
Tillatte hjelpemidler:	Kalkulator Type B, særtrykk av lover, lovsamling, Revisors Håndbok og IFRS på norsk: forskrift om internasjonale regnskapsstandarder.					
NY / UTSATT EKSAMEN	I henhold til gjeldende reglement ved NTNU.					

LÆREMIDLER

Kristoffersen, Trond (2008) Regnskapsteori - lærebok. Bergen, Fagbokforlaget. Pedersen, Kirsten; Schwencke, Hans Robert; Haugen, Dag Olav og Baksaa, Kjell Magne (2015) Årsregskapet i teori og praksis, siste utgave. Oslo, Gyldendal Akademisk.

Supplerende litteratur: Kristoffersen, Trond (2009) Regnskapsteori - oppgavesamling. Bergen, Fagbokforlaget. Kristoffersen, Trond (2015) Årsregskapet. Del 2, Periodisering, vurdering og analyse: oppgaver og løsninger. 3. utg. Bergen, Fagbokforlaget. Tellefsen, J. T. og Langli, J. C. (2010) Årsregskapet. Siste utg. Oslo, Gyldendal Akademisk

Med forbehold om endringer. Endelig pensum oppgis ved semesterstart.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
BØA3041	7,5
Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne påregne	

studiepoengreduksjon ved overlappende emner.

BBRR3015 REVISJON

Emnenavn (en)	Auditing
Emnenavn (nn)	Revisjon
Omfang	15 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	HHIT BRR
Emneansvarlig	Eddie Rekdal
Forkunnskapskrav	Studierettskrav (se Supplerende opplysninger) Må ha bestått BØA2033 Årsregnskap I eller tilsvarende.
Anbefalte forkunnskaper	Det anbefales å ha grunnleggende kunnskaper i matematikk, statistikk, finansregnskap og skatt
Emneinnhold	Emnet skal gi studenten kunnskap om det teoretiske fundamentet for revisjon og praktisk metode for gjennomføring av revisjon av årsregnskaper og om det formelle rammeverket for revisoryrket gitt i lover, forskrifter og andre autoritative regelverk. Emnet skal også gi grunnleggende kunnskap om etiske teorier og morallære anvendt i revisjon, og kjennskap til revisjon i offentlig sektor.
Forventet læringsutbytte	<p>KUNNSKAP</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> ? har kjennskap til revisors rolle som allmennhetens tillitsperson, herunder behovet for revisjon, omfanget av revisjonsplikten og revisors tjenestespekter i privat og offentlig sektor ? har kjennskap til det juridiske og profesjonsbestemte rammeverket for revisors yrkesutøvelse ? har kjennskap til normativ etisk teori og morallære ? har overordnet kunnskap om revisors oppgaver i forbindelse med egenkapitaltransaksjoner ? har overordnet kunnskap om forvaltningsrevisjon, etterlevelsesrevisjon og selskapskontroll i stat og kommune. <p>FERDIGHETER</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> ? kan anvende rammeverket og etiske regler i praktisk problemløsning ? kan foreta og gjennomføre et revisjonsoppdrag fra oppdragsvurdering til rapportering med fokus på noen utvalgte revisjonsområder herunder <ul style="list-style-type: none"> o kan vurdere om revisor til enhver tid faktisk er og framstår som objektiv og kapabel o kan fastsette og anvende vesentlighetsgrenser på det enkelte oppdrag o kan vurdere iboende og kontrollrisiko, herunder mislighetsrisiko, og bestemme revisjonsmessig angrepsvinkel o kan utforme mest effektive testmetoder og utvalg o kan innhente hensiktsmessige og tilstrekkelige revisjonsbevis o kan konkludere på utførte revisjonshandlinger

- o kan bestemme revisjonsberetningens utforming
- o kan bestemme annen lovpålagt og hensiktsmessig rapportering til offentlig myndighet og ledelse

GENERELL KOMPETANSE:

Studenten

- ? kan planlegge og gjennomføre et revisjonsoppdrag som strekker seg over tid alene og som deltaker i en gruppe.
- ? kan tilegne seg oppdatert kunnskap innenfor ovennevnte kunnskaps- og ferdighetsområder og kunnskap om andre områder innen faget
- ? kan formidle sentralt fagstoff gjennom relevante uttrykksformer
- ? kan utveksle synspunkter og erfaringer med andre fagpersoner og bidra til å utvikle god praksis
- ? kan reflektere over etiske problemstillinger innenfor faget
- ? kan se emnet i en større sammenheng i et samfunnsmessig perspektiv

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Plenumsforelesninger og oppgaveløsninger i grupper.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Emnebeskrivelsen gjelder for studieåret 2016-2017. Emnet er kun tilgjengelig for studenter som har studierett på studieprogrammet Bachelor i regnskap og revisjon ved Handelshøyskolen i Trondheim. Emnet er obligatorisk i BRR. Kandidaten må ha karakteren C eller bedre på eksamen i dette emnet for å kunne bli godkjent som registrert revisor.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	2	2
Kommentar til arbeidskrav:	To obligatoriske innleveringsoppgaver. Begge oppgavene må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen. Innlevering i vårsemesteret. Grupper på to eller tre personer. Nærmere informasjon gis ved oppstart av forelesningene.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		6 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:						
Tillatte hjelpemidler:	I henhold til hjelpemiddelliste som utleveres ved semesterstart. Kalkulator type B.					
NY / UTSATT EKSAMEN	Eksamen i Revisjon avholdes kun i hvert semester i ordinær eksamensperiode.					

LÆREMIDLER

Pensum oppgis ved semesterstart.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
REV3015	20

Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne påregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.

BBRR3025 ÅRSREGNSKAP BRR

Emnenavn (en)	Financial Accounting and Auditing
Emnenavn (nn)	Årsrekneskap BRR
Omfang	15 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	HHIT BRR
Emneansvarlig	Anders Berg Olsen + ekstern foreleser
Forkunnskapskrav	Studierettskrav (se Supplerende opplysninger)
Anbefalte forkunnskaper	Emnet bygger på BØA1100 Bedriftsøkonomi og regnskap, BØA1200 Finansregnskap med analyse, BØA2033 Årsregnskap og BØA3041 Årsregnskap II.
Emneinnhold	<p>Temaene bygger på studentens kunnskaper fra videregående regnskapsfaglige emner og verdsettelse. Emnet gir studenten ytterligere dybdekunnskap i å utarbeide og vurdere om et årsregnskap er i samsvar med sentrale regnskapsstandarder innenfor ulike regnskapsspråk, herunder IFRS.</p> <p>Emnets temaer Grunnleggende regnskapsprinsipper Utvalg av International Financial Reporting Standards (IFRSs) God regnskapsskikk/norske regnskapsstandarder Periodisere, vurdere, klassifisere og presentere alle typer regnskapsposter Kjenne til og beherske valgmuligheter for små foretak Fusjon, fisjon og konserndannelse</p>

Konsernregnskap
Utrede, drøfte og løse teoretiske problemstillinger innen regnskapsfaget
Formelle prosedyrer og tidsfrister ved utarbeidelse av årsregnskaper mv.

Forventet læringsutbytte

KUNNSKAP

Studenten

- har kunnskap om sentrale standarder for utarbeidelse av årsregnskap
- har kjennskap til foretakets ansvar for rapportering om samfunnsansvar
- har kjennskap til etiske regnskapsfaglige problemstillinger, herunder grensen mot regnskapsmanipulasjon.
- kan beskrive krav til de mest sentrale noter til regnskapet og årsberetningen
- kjenner til prosessen rundt avleggelsen av et årsregnskap og være aktiv bidragsyter i et regnskapsfaglig miljø

FERDIGHETER

Studenten

- kan innregne og måle alle hovedpostene i resultatregnskapet og balansen og spesifikasjonen i årsregnskapet
- kan anvende kunnskapen på praktiske regnskapsproblemstillinger og dets påvirkning på resultat og balanse
- kan utarbeide et regnskaps for virksomhetskjøp med skatt og minoriteter,
- kan utarbeide konsernregnskap
- kan utarbeide regnskap der egenkapitalmetoden er benyttet

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- kan tilegne seg oppdatert kunnskap innenfor ovennevnte kunnskaps- og ferdighetsområder og kunnskap om andre områder innen faget
- kan formidle sentralt fagstoff gjennom relevante uttrykksformer
- kan utveksle synspunkter og erfaringer med andre fagpersoner og bidra til å utvikle god praksis
- kan bidra og støtte oppunder nytenkning og i innovasjonsprosesser
- kan reflektere over etiske problemstillinger innenfor faget
- kan se emnet i en større sammenheng i et samfunnsmessig perspektiv

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Plenumsforelesninger og oppgaveløsninger i grupper.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Emnebeskrivelsen gjelder for studieåret 2016/2017. Undervisning og pensum er på norsk. Emnet er kun tilgjengelig for studenter som har studierett på studieprogrammet Bachelor i regnskap og revisjon ved Handelshøyskolen i Trondheim. Kandidaten må ha karakteren C eller bedre på eksamen i dette emnet for å kunne bli godkjent som registrert revisor.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Skriftlig innlevering	1	1

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatorisk innleveringsoppgave med krav godkjent før man kan fremstille seg for eksamen. Innleveringsfrist medio mars, individuell oppgave.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		6 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Individuell skriftlig eksamen på 6 timer. Eksamen tilbys kun på norsk bokmål. For å oppfylle utdanningskravet for å kunne få godkjenning som registrert revisor, kreves karakteren C eller bedre.					
Tillatte hjelpemidler:	Sensur kan enten bli gjennomført lokalt eller gjennom nasjonal sensurordning.					
NY / UTSATT EKSAMEN	I henhold til hjelpemiddelliste som utleveres ved semesterstart. Kalkulator type B.					
	Eksamen avvikles kun i ordinær eksamensperiode hvert semester.					

LÆREMIDLER

Pensumliste vil foreligge ved semesterstart. Foreløpig pensumliste (kan bli endret):

IFRS på norsk, nyeste utgave

Årsregnskap i teori og praksis, siste utgave, Kirsten Pedersen, Hans Robert Schwencke, Dag Olav Haugen og Kjell Magne Baksaas

Finansregnskap: God regnskapsskikk og IFRS - oppgaver og løsninger, Kvifte, S/ Tofteland, A/ Anne-Cathrine 3. utg. 2011

Øvrige oppgaver og utdelt materiale

Lover m.v. og regnskapsstandarder gjengitt i Revisors Håndbok (2016 eller 2017) Oslo: Den norske revisorforening.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
REV3025	15
Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne påregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.	

